

“Visbennen op de kaai”

DE PLATE

V.U. Jean Pierre Falise, Hendrik Serruyslaan 78/19 - 8400 Oostende

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift

Neptunus v.z.w.

Postbus 17

8400 Oostende

Tel. en Fax: **059/80.66.66**

e-mail: **vzw.neptunus@pi.be**

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

..... over de **Marine**

..... over de **koopvaardij**

..... over **vreemde oorlogsbodems**

..... over ons **maritiem verleden**

..... over de **havenactiviteiten** en

over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U

of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: € **15**

Beschermd abonnement: € **20**

Weldoend abonnement: € **30**

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

DE PLATE

**TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.**

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovername toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 35

NUMMER 12

MAAND december 2006

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

- blz. 312: **I. VAN HYFTE:** Van "Hôtel de Flandre" tot "Grand Hôtel George V". De historiek van een galerij.
- blz. 323: Plate-veiling 2007.
- blz. 324: Foutjes en verbeteringen.
- blz. 325: **R. JANSOONE:** Op "Themis" bankje: de gerechtelijke nasleep van de Vissersopstand in 1887 (slot).

**HET DOCUMENTATIECENTRUM VAN DE HEEMKRING IS TE RAADPLEGEN
GEDURENDE DE OPENINGSDAGEN EN -UREN VAN ONS MUSEUM**

KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Verantwoordelijke uitgever: . Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Hoofdredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24

750-9109554-54

000-0788241-19

Het Bestuur

Erevoorzitters:

August VAN ISEGHEM, Ijzerstraat 1, 8400 Oostende.

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Voorzitter:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. 059708815.

E-mail: falise.jp@scarlet.be

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289.

E-mail: plate.oostende@telenet.be

Penningmeester:

Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Freddy HUBRECHTSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Schreven in dit nummer:

Ivan VAN HYFTE: Kastanjelaan 58, 8400 Oostende.

Roger JANSOONE: Eikenlaan 12, 8480 Ichtegem.

DECEMBER ACTIVITEIT

De Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot de volgende activiteit:

Donderdag 14 december 2006 om 14.30u en 20.00u

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. Louis Colensstraat 6

Filmnamiddag en –avond: **OOSTENDSE FILMS**

Er worden drie films geprojecteerd.

De eerste twee films zijn gerealiseerd door dhr. Jean-Pierre DEVOLDER, Plate-lid en ook bestuurslid van de Koninklijke Ciné Club Oostende.

Verleden jaar maakten wij reeds kennis met enkele kortfilms van deze talentvolle amateurfilmer.

De derde film is een 16 mm. film uit onze eigen Plate-collectie die we in samenwerking met Jean-Pierre DEVOLDER op DVD hebben overgezet.

Film 1: De herbegravenis van E.H. Henricus Pype ‘Vader der Visschers’ 1854-1926

We volgen de plechtigheid van 16 september 2006 in de kerk, de stoet naar de begraafplaats en de zinking van de kist met de bloemenhulde (duur 10’).

Film 2: De Plate-reis naar Plassendale en Zonnebeke van zondag 11 juni 2006

Allen die de reis meemaakten zullen deze film willen zien. Jean-Pierre DEVOLDER maakte opnamen in de Oude Kaasmakerij en het Memorial Museum, maar ook mooie poëtische beelden van Tyne Cot Cemetery (duur 10’).

Film 3: Jan Piers 1959-1980

Een terugblik op de carrière van Jan Piers: meer dan 21 jaar burgemeester van Oostende, 7 jaar volksvertegenwoordiger, 6 jaar senator en 2 jaar staatssecretaris van Openbaar Ambt en Toerisme.

We maken de inhuldiging van de vlieghaven mee(1968), lopen met Jan Piers in de Cimatèrestoet, ontvangen in tegenwoordigheid van Prins Karel de Oudstrijders in het Feest- en Kultuurpaleis, zijn aanwezigheid in de Sint-Petrus en Pauluskerk met Prins Albert en prinses Paola zo’n zevenentwintig jaar geleden, om nog niet te spreken van de vele ontvangsten en plechtigheden in het Kursaal en op het Stadhuis.

Een film samengesteld door en met beelden van de gekende cineast Roger CLAEYS. De commentaar bij de beelden is van Bob VAN BAEL (BRT) (duur 55’).

Terug een filmnamiddag (14.30u) of een filmavond (20.00u) om niet te missen. Oostendenaars en aangespoelden, brengt uw vrienden en kennissen mee, de toegang is vrij en het is “kinderen toegelaten”.

OPGELET: Wegens de kerstperiode vinden deze filmvertoningen plaats op de **tweede** donderdag van de maand en niet op de vierde (laatste) donderdag van de maand.

Van “Hôtel de Flandre” tot “Grand Hôtel George V”. **De Historiek van een galerij.**

door **Ivan Van Hyfte**

Ik ken in Oostende weinig straten die zó eigen-aard-ig zijn als de James Ensorgalerij.

Het is de enige straat die langs weerszijden enkel pare huisnummers telt; aangezien de galerij privé-bezit is, moeten alle eigenaars zelf instaan voor herstelling en onderhoud; ook enig in het stadsbeeld is haar glazen dakbedekking en de meeste Oostendenaars kennen niet eens haar officiële naam (maar houden het bij de “Gloazestroate”)...

De volkstelling van 1814 (1) vermeldt 2 panden die de toegang vormden tot wat aanvankelijk een doodlopende steeg was. Kattestraat 9, bewoond door Guillielmus VANDERGINST (2) en Kattestraat 10, bewoond door Bartholomeus GAUSSEN (3).

Na 1835 (4) en vóór 1839 (5) worden die twee (6) panden afgebroken om plaats te maken voor het neo-classicistisch “Hôtel de Flandre”, toen één van de grote hotels binnen de vestingstad. Zo bezat het een grote inrijpoort, een langgerekte, achterliggende binnenkoer waar koetsen en rijtuigen werden gestald en waar paarden werden afgespannen, en een tuin (7)

In de gemeenteraadszitting van 12 mei 1858 worden een aantal straatnamen gewijzigd: de Kattestraat wordt Vlaanderenstraat die zijn naam te danken heeft aan het gelijknamige hotel, dat graag zijn deuren opende voor buitenlandse excellenties, zeker tot 1857. Zo vond ik in de “Liste des Etrangers” van een plaatselijke krant een Russische prinses uit Sint-Petersburg, prinses von GAGARIN, die er op 17 september logeerde.

Maar rond 1860 wordt “Hôtel de Flandre” afgebroken en vervangen door een nieuw hotel met dezelfde naam. Voor de uitvoering ervan tekent de Kortrijkse architect Hendrik BEYAERT (8) een ontwerp in neo-renaïssancestijl (9) dat perfect de stijl weergeeft van de gebouwen van de Nationale Bank te Brussel: fraaie lijnen, stemmige versieringen zonder bombastisch te willen zijn. De Brusselse “propriétaire” Gustave van LEEMPOEL de NIEUWMUNSTER verhuurt het in 1863 aan Auguste VERMEIRE.

Bij openbare verkoop in 1873, kopen (10) Joseph DAVID, kaarsenfabrikant, Schipperstraat 24, en zijn echtgenote, Adelaïde VALCKE, dit schitterend staaltje van monumentale architectuur dat tot op vandaag, als oudste hotel van Oostende, nog steeds te bewonderen is onder de naam “Grand Hôtel George V”.

17 jaar later, in 1890, schenkt Joseph (11) het hotel en een deel van het huis Christinastraat 22 aan zijn zoon Edouard DAVID, echtgenoot van Marie VANCUYCK. Deze uitbaatster van het Kursaalrestaurant mikt op een Engels cliënteel en laat de - are 97 centiare (12) een grondige metamorfose ondergaan: onder een tonvormige overwelfde galerij (13), ter hoogte van de oorspronkelijke binnenkoer, komen 16 winkeluitbatingen (14). De doodlopende “Galerie Léopold II” was geboren. Merkwaaardige vaststelling: recent studie-onderzoek op het door de stad aangekochte topstuk “De daken van Oostende” van ENSOR wees uit dat de schouw, helemaal links op het doek, dient in verband gebracht te worden met de stoommachine, opgesteld in een annexe, achter de galerij (15).

Achteraan het wandel- en winkelcomplex was zelfs een bioscoop (16) en een drukkerij (17).

Na de Eerste Wereldoorlog, in 1923, houdt DAVID het voor bekeken: hij verkoopt zijn hotel (ondertussen "Grand Hôtel Léopold II), de winkelpanden en de cinema aan de naamloze vennootschap "Ostende Littoral" voor de prijs van 565.000 F (18). Die breekt de scheidingsmuur af met de bedoeling de galerij (ondertussen - officieus - de James Ensorgalerij) door te trekken tot aan de Christinastraat. Daarvoor dienen eerst 3 panden, de nummers 24, 26 en 28 te worden aangekocht en gesloopt.

Op de vrijgekomen ruimte verrijst een nieuw winkel- en appartementencomplex, in art-deco stijl, naar een ontwerp van architect A.V. FOBERT. In het gevelfront, op de gelijkvloerse verdieping, wordt een opening voorzien die toegang verschaft tot de galerij. Zo zijn Christinastraat en Vlaanderenstraat, via de galerij, rechtstreeks met elkaar verbonden. Ook het gelijkvloers van het "Grand Hôtel Léopold II" wordt zeer grondig aangepakt en verbouwd in dezelfde interbellumstijl zoals het gebouw aan de kant van de Christinastraat.

In 1945 vervangt architect A.J. VANDENBERGHE de beglaasde dakkap door een koepel van glazen tegels met luchttrekkers. Ook worden de winkelpanden verbouwd naar de heersende trends van toen en uitgespeeld als toeristische troef.

Op 24 maart 1955 koopt de naamloze vennootschap "Grand Hôtel George V" het oude hotel, aan de ingang van de galerij, aan. De link naar de huidige naam is dan ook vlug gemaakt (19).

Weldra kan een bijna uitsluitend Engels publiek zich vergapen aan de Sheena Scott-shows in "The Flemish Inn".

Maar de toenemende structurele problemen van de galerij waren voor menig wandelaar en toerist een doorn in het oog. De gladde, wat oneffen granito-vloer werd alsmaar meer aangetast en het "vuil" geworden fraaie glazen dak lekte bij regenweer. Handelaars en eigenaars vonden dat hun "gloazestroate" aan een dringende beurt toe was. Hun private investering mondde, eind 1997, uit in een herstel en de reiniging van het fragiele dak en het aanbrengen van een nieuwe vloerbekleding nadat experts de uitgebreide onderkerderingen (!) op stabiliteit hadden gecontroleerd.

Nu kan er in dit leuk ogend "straatje" geslenterd, gekocht, getafeld of gedronken worden. En hoe zou ENSOR zich hier voelen? Als etalagekijker of stamkroegloper?...

(Met dank aan de heer Roger TIMMERMANS)

VERWIJZINGEN

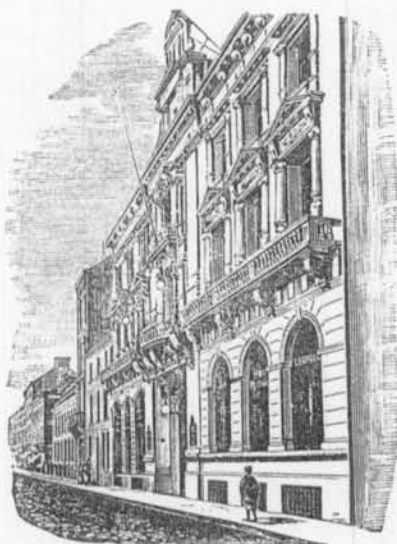
- (1) R. ROTSAERT, Volkstelling 1814, deel XIII Stad Oostende, (1980), p.40
- (2) G. VANDERGINST ° Ieper 1743, wetshouder
x Cornelia FAUSON? ° Kortrijk 1749
- (3) B. GAUSEN ° Amsterdam 1750, eigenaar-makelaar
x Maria DEFRIM, ° 1757
2 kinderen: Maria (°1795) en Amelia (°1796)
- (4) zie Stadsplan VANDEWATER, 1829-1835
- (5) zie plan AVANZO, ± 1839
- (6) Eén ervan, n°10 (perceel 178 op het kadastrale plan van ± 1835) heette toen nog "De Kat" want eind 17de eeuw was er op de westzijde van de "Cattestraete" een huis dat de naam droeg "De Catte" waaruit de straatnaam is gegroeid.
- (7) G. DEVENT, "Zee en Duinen" (1991), p. 75-porseleinkaart.
- (8) N. HOSTYN, De Plate, 1979, p. 16 "Bouwmeesters van Oostende, Belle Epoque XVII, Henri Beyaert".

- (9) Samen met het eerste Oostendse Kursaal (1851-1852) was dit één van zijn Oostendse realisaties.
- (10) Akte van 15-10-1873 voor notaris VAN HALTEREN (77.884.65 BF).
- (11) Akte van 29-11-1890 voor notaris SERRUYS.
- (12) Kadaster-archief West-Vlaanderen, sectie A n° 160/D
- (13) L'Echo d'Ostende van 31 januari 1892: "...l'année dernière on a construit la galerie Léopold".
- (14) Kadaster-archief West-Vlaanderen, sectie A n° 160 E tot en met n° 160 V.
- (15) Kadaster-archief West-Vlaanderen, sectie A n° 160 M "placement d'un moteur à vapeur".
- (16) Le Carillon, 5-6 juli 1913: "Ultra Cinéma. Tous les jours nouveaux films. Séances permanentes."
- (17) Drukkerij Excelsior. zie fotoboek "Oostende graag gezien" (2005) nr. 140.
- (18) Akte van 3 april 1924 voor notaris VAN CAILLIE.
- (19) Met dank aan de h. J.M. BEKAERT om zijn informatie

1850

—❖❖❖ OSTEND ❖❖❖—
Grand Hotel Leopold II and de Flandre

FIRST CLASS ENGLISH FAMILY HOTEL AND PENSION
 RUE DE FLANDRE, 8, the most frequented street of the town.

Close to and with view on the sea; near all places of entertainment Kursaal, Casino, Theatre also the Baths and the English Church. Latest sanitary improvements, every modern comfort.

ELECTRIC LIGHT THROUGHOUT.

Sitting and smoking rooms. Very advantageous arrangements for families and long stay. All enquiries receive prompt attention.

Good cuisine and Cellar.

English attendants. Civility. The omnibus of the hotel meets all trains and steamers.

E. DAVID-VAN CUYCK
 PROPRIETOR AND MANAGER

ALSO PROPRIETOR OF THE DINING AND DRAWING ROOMS OF THE KURSAAL.

The proprietor having resided many years in England is well able to cater for English visitors.

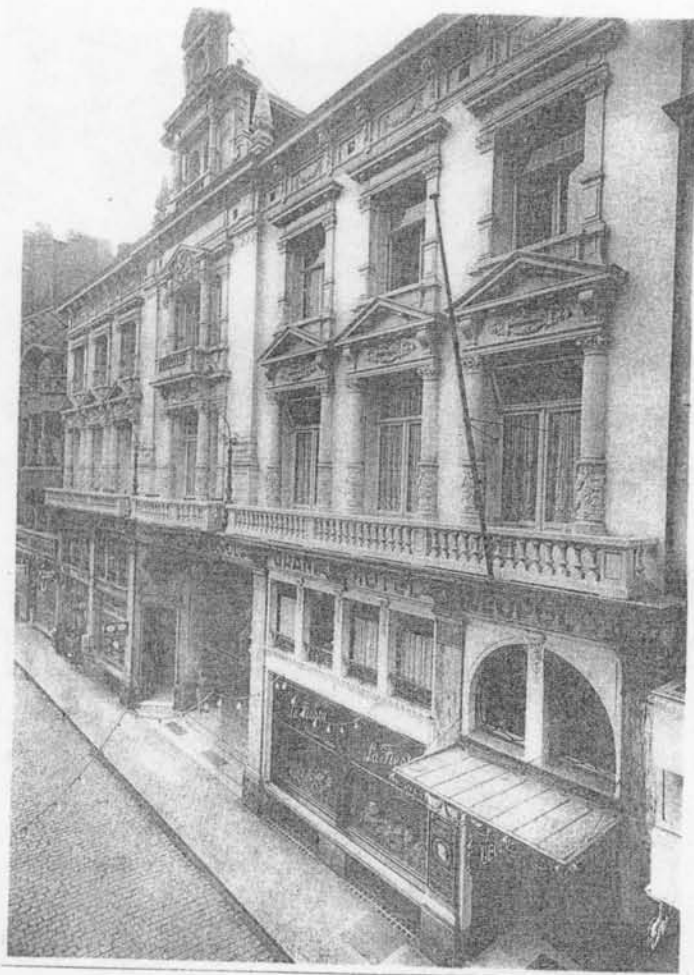
Boarding terms from 7^s a day. — No extras.

Comfortable bedrooms, light and attendance from 5 francs a day.

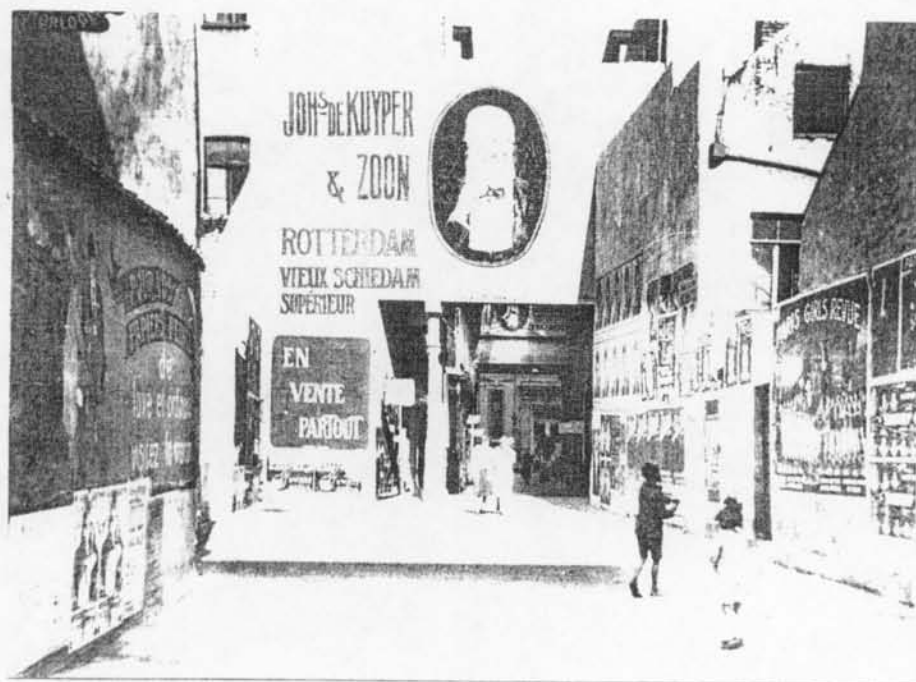
—❖❖❖ HOURS OF MEALS ❖❖❖—

Breakfast : At convenience from 7 till 10 1/2 A. M. Dinner : At convenience from 5 1/2 till 8 1/2 o'clock.
 Luncheon " " 11 1/2 " 2 1/2 P. M. Tea, Coffee, Chocolate and Milk always handy.

DINNERS A LA CARTE — MEALS ARE TAKEN AT SEPARATE TABLES.

1930

6 september 1921(Verz. M.S.K. Oostende)

James Ensor poseert op 09 april 1935, richting Christinastraat (Verz. M.S.K. Oostende)

James Ensor poseert op 09 april 1935, richting Christinastraat (Verz. M.S.K. Oostende)

05 juni 1954. Burgemeester Van Glabbeke opent officieel de "James Ensorgaanderij" (Verz. M.S.K. Oostende).

05 juni 1954. Toehoorders tijdens de speech (Verz. M.S.K.Oostende)

05 juni 1954. James Ensorgaanderij nr. 12 "Art Shop" (Verz. M.S.K. Oostende)

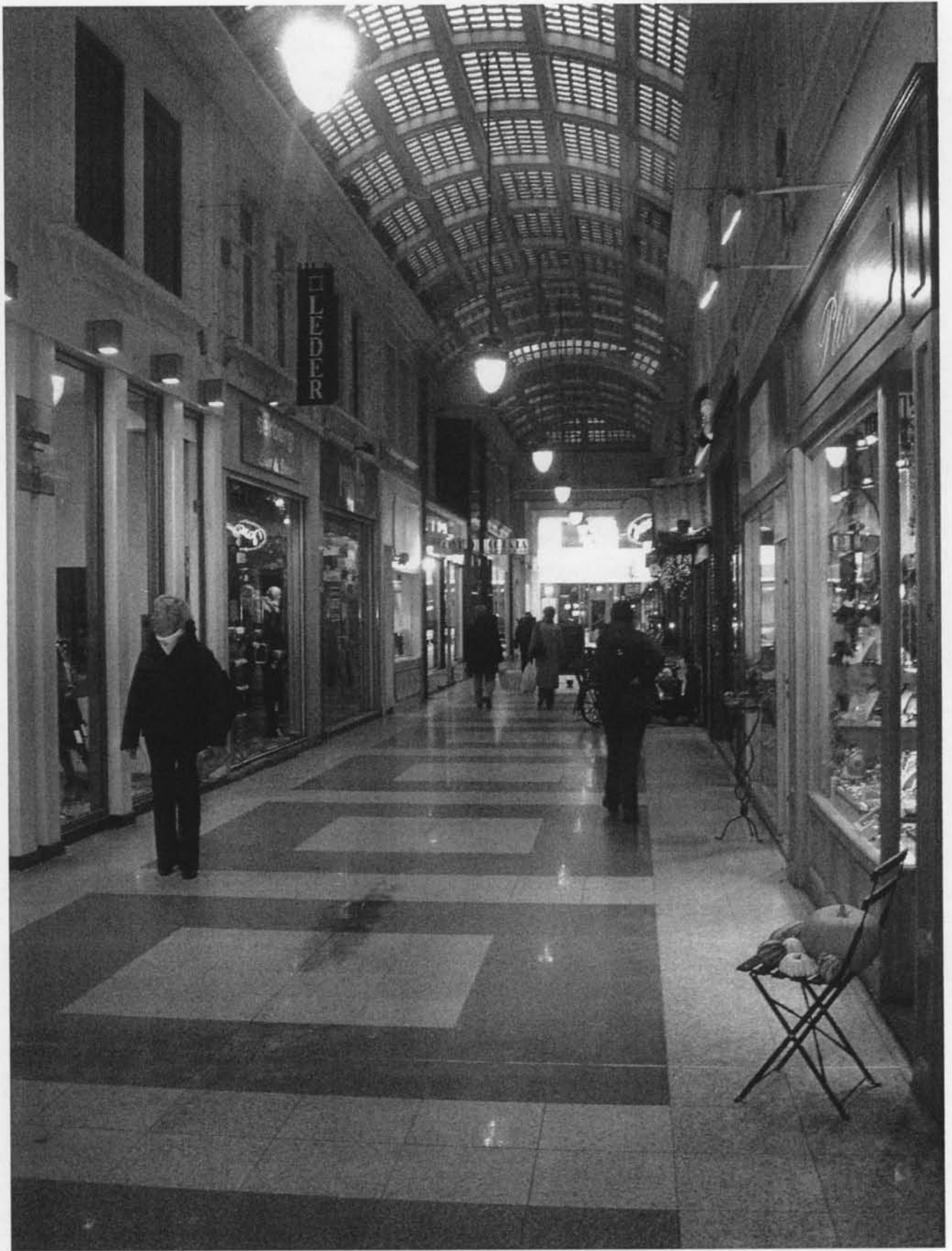
05 juni 1954. Marokkaans winkeltje in de James Ensor Gaanderij (Verz. M.S.K. Oostende)

14 augustus 1955. Sfeervolle avondopname van de James Ensorgaanderij, richting Christinastraat (Verz. M.S.K. Oostende)

James Ensorgaanderij anno 2006 (gezien vanuit de Christinastraat)

James Ensorgaanderij anno 2006 (gezien vanuit de Vlaanderenstraat)

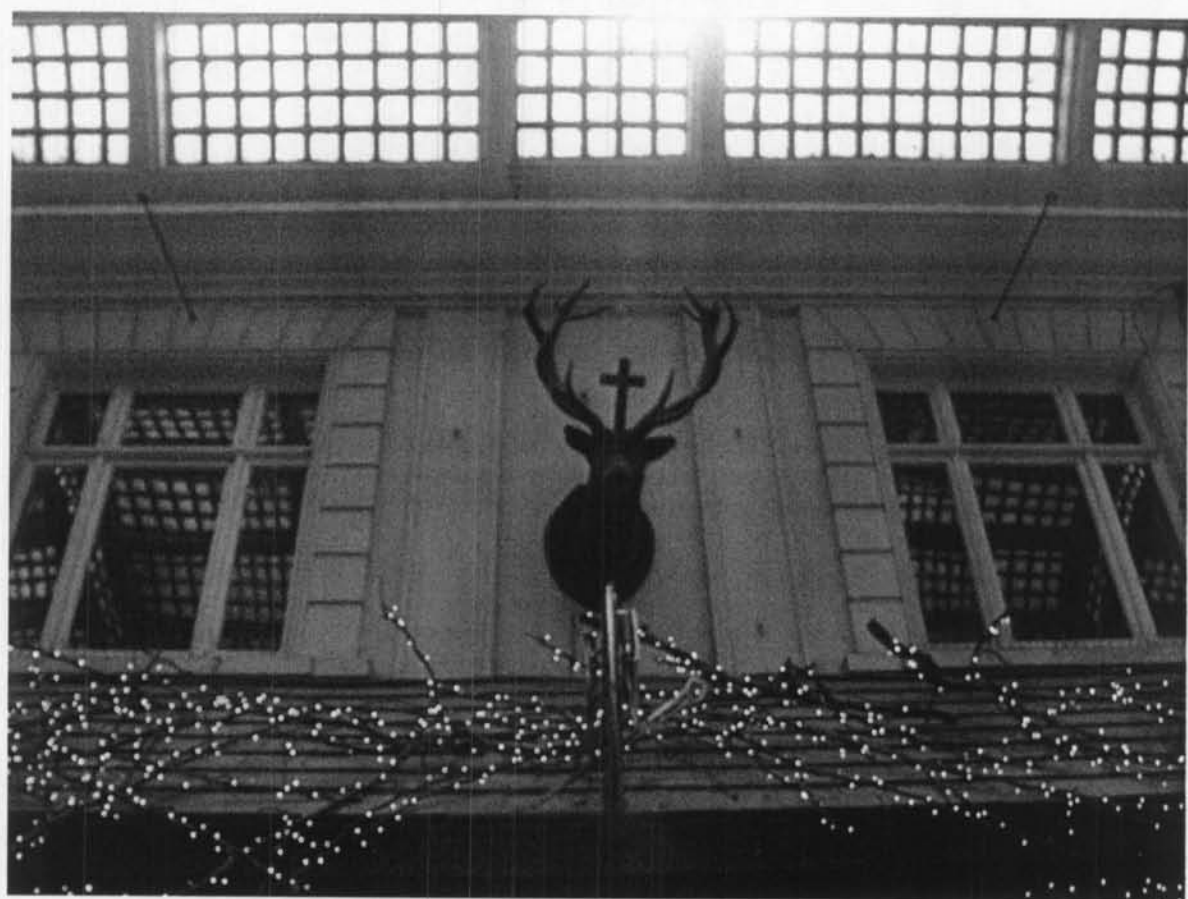

PLATE VEILING 2007

LET OP: er zijn enkele wijzigingen in de schikkingen betreffende de veiling (in het vetjes aangeduid).

1. **De aanbieder moet een getypte, of minstens zeer goed leesbaar geschreven, lijst samen met de te veilen stukken binnen brengen in het Heemmuseum, Langestraat 69 Oostende op zaterdag 13 januari en dit gedurende de openingsuren van het Museum. De stukken zullen bij het aanvaarden gecontroleerd worden. Er worden geen stukken meer aanvaard de avond van de veiling.**
2. De geschatte waarde per stuk moet minstens 3 €. bedragen.
3. **Op zondag 21 januari, tussen 10u en 12u, zullen de aangeboden stukken te bezichtigen zijn in het Heemmuseum.**
4. Op de avond van de veiling, donderdag 25 januari 2007, zal de lijst met de te veilen stukken te koop aangeboden worden.
5. Het bestuur houdt zich het recht voor de veiling te annuleren indien het aanbod te schraal is.
6. Verder blijven de vroegere schikkingen van toepassing:
 - een % komt ten goede van De Plate. Dit procent wordt vastgesteld op 20 % dat afgehouden wordt van de verkoopsom;
 - de stukken (boeken, foto's, affiches, plannen, enz. maar geen breekbare voorwerpen) moeten betrekking hebben op Oostende of de Kuststreek.

LIDGELD 2007

Het geld voor het lidmaatschap bij de Koninklijke Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate is voor het jaar 2007 als volgt vastgesteld:

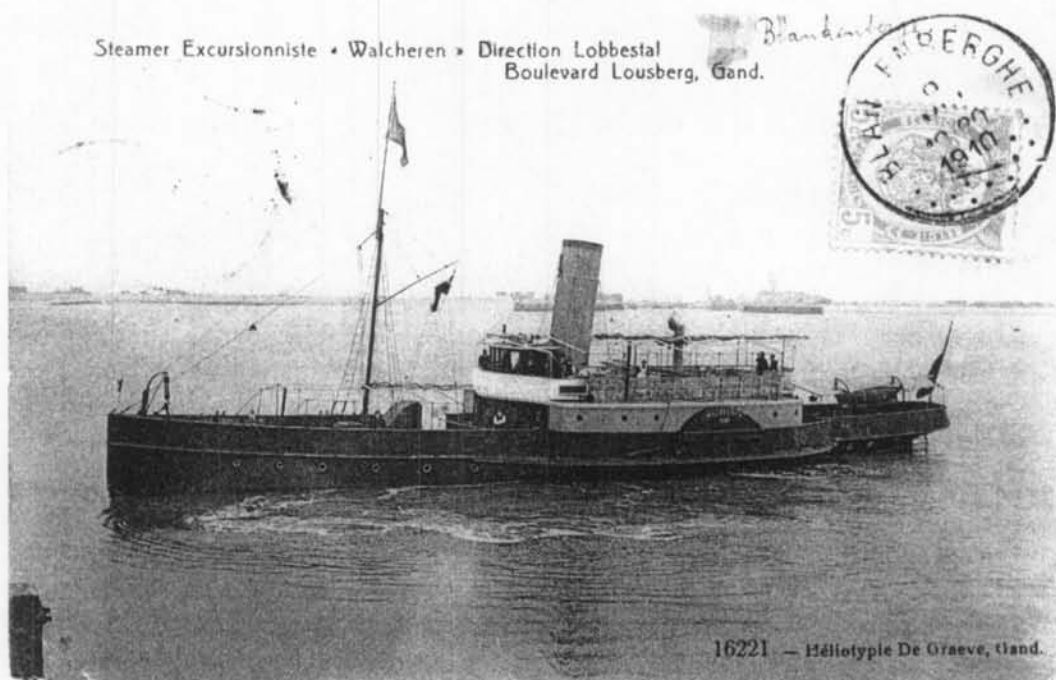
Aangesloten lid:	11 Euro
Steunend lid:	15 Euro
Beschermend lid: vanaf	25 Euro

Enkel zij die tot nu toe niet gestort hebben (laatste storting ontvangen op 02 december) vinden hierbij een stortingsbulletin.

Simone MAES
Peningmeester

FOUTJES EN VERBETERINGEN

- Bij de onderste foto van blz. 2006-308: lezen 1942 i.p.v. 1944 (fout van de auteur).
- Op blz. 288 moet het onderschrift van de bovenste foto gelezen worden als volgt: **De witte Marguerite II** naast de **zwarte Marguerite III**.
- De bovenste foto op blz. 286 moet vervangen worden door onderstaande foto (twee fouten van de hoofdredacteur).

De Walcheren van Lobbestal, later omgedoopt tot Marguerite I

**OP 'THEMIS' BANKJE: DE GERECHTELIJKE NASLEEP
VAN DE VISSERSOPSTAND VAN 1887 (slot)**

door Roger JANSOONE

ZITTING VAN 22 FEBRUARI 1888

De voorzitter opent de zitting te 9.30 u. Het getuigenverhoor wordt voortgezet. Opnieuw is het woord aan de politie-agenten die op 23.8.1887 het hoofd hebben moeten bieden aan de woedende menigte.

Agent Taverne heeft Frans Hagers (werkman, 41 jaar) in de vismijn gezien. Deze was bebloed want hij "had een sabelhouw op het hoofd bekomen, om hem de bajonet van de bevelhebber der gendarmerie te doen lossen". Gewapend met een mes riep hij "Wie heeft dit gedaan? Ik steek hem omver!". Anderzijds heeft Julie De Wachter (huishoudster, 26 jaar) hem met een steen bekogeld. "Toen een andere agent haar genaderd is, heeft zij de steenen uit haren voorschoot laten vallen". Ook agent Provost heeft vastgesteld dat zij "van steenen voorzien was". Dit doet wel ergens denken aan het bekende volkslied "D'Ostendsche meisjes zijn zo lief en net ...".

Agent Tabert heeft Florimond Aernoudt (visser, 33 jaar) "de bajonet zien vastnemen van den brigadier der gendarmen Verstraete". Hij heeft hem "een slag met het plat van zijn sabel gegeven, waarop hij losgelaten heeft". 's Namiddags werd hij ingezet bij het ontruimen van de vismijn. De vissers waren weerspanning en Edward Depuydt (visser, 21 jaar) "trok zijn hemdborst open, sloeg op de bloote borst en riep: steekt en schiet maar als gij wilt!".

Agent Wittevrongel "is bedreigd geweest in het water te worden geworpen". Hij werd door drie vissers "bij de keel gepakt", onder andere door Verhulst die 's anderendaags door de burgerwacht werd doodgeschoten. De voorzitter doet getuige opmerken "dat hij zijne verklaring reeds drie- of viermaal veranderd heeft". Advocaat Mr. De Poortere voegt hieraan toe "dat den toestand der politie alsdan niet bedreigd was".

Agent Lavallée beweert dat hij "geslagen en gestooten werd". Henri Laneris (stuurman, 36 jaar) "heeft hem zijn wapen willen ontnemen". Hij heeft "geholpen den bevelhebber der gendarmen te ontzetten". Hij noemt verschillende beschuldigten "die aan de worsteling deelnamen" en "verscheidene hebben hem bedreigd door woorden". Hierop doet de voorzitter opmerken dat er onder de personen die door hem worden beticht, iemand was die kan bewijzen dat hij die dag niet aan de wal was. Getuige gelooft "dat zulks mogelijk is, daar hij met den beschuldigten niet geconfronteerd is geweest".

Advocaat Mr. De Poortere ziet hierin opnieuw een mogelijkheid om de betrouwbaarheid van deze getuigenissen in vraag te stellen. Hij verzoekt de voorzitter: "Daar getuige tegenwoordig was bij den aanval tegen den bevelhebber der gendarmerie en den gendarm D'Heedene, zou ik willen dat hij eenige deelnemers noeme". Agent Lavallée zegt hierop: "Dat is mij onmogelijk, daar wij verblind waren door den regen van visch en manden, op ons geworpen".

Agent Coppyn bevestigt de feiten ten laste van Hagers en Allaert. Fred Boulaire (visser, 20 jaar) heeft kasseistenen naar de politie gegooid. Frans Smissaert (visser, 33 jaar) wierp de vis terug aan boord van het schip. En Jozef Cattoor (handelaar, 29 jaar) "wond zijne gezellen op".

Omtrent reder en vishandelaar Louis Dossaer, beschuldigd van verboden wapendracht, worden enkele getuigen verhoord. Vooreerst Bertha van Glabbeke, die verklaart dat een bediende van Dossaer op 23 augustus, kort na 9 u., bij haar "een revolver heeft gebracht om te vermaken. Later is

men de revolver komen terughalen. Hij was niet vermaakt". Frans Van Massenhove, bediende bij Dossaer, bevestigt dat hij om 9 u. "met den revolver van zijnen meester Dossaer bij Van Glabbeke geweest is om hem te doen laden zonder ballen" (sic).

Vismijndirecteur Van der Heyden heeft gezien "dat de houding van Dossaer ten opzichte van de opgewonden menigte uitdagend was". Hij rookte een sigaar en scheen te "grèèten" (spotten) met de betogers.

De voorzitter leidt hieruit af dat "een groot deel der verantwoordelijkheid van hetgeen aan de mijn is voorgevallen, de schuld is van Dossaer: indien hij deze uitdagende houding niet had aangenomen en de menigte zijn bureel niet had aangevallen, dan had de gendarmerie niet moeten schieten en zouden er geene dooden geweest zijn". Getuige acht dit mogelijk, doch voegt eraan toe: "Terwijl ik in de mijn was, riep men dat Dossaer geschoten had. Alsdan heeft het volk zich naar zijn bureel begeven". De voorzitter stelt echter dat het niet bewezen is dat Dossaer heeft geschoten, en hij wordt enkel beticht van verboden wapendracht.

Hierna wordt de zitting om 13 u. opgeheven. Het getuigenverhoor wordt 's anderendaags voortgezet vanaf 9 u.

ZITTING VAN 23 FEBRUARI 1888

De volgende morgen, te 9 u., wordt de zitting opnieuw geopend. Het getuigenverhoor wordt voortgezet.

Politiecommissaris Danneel en de agenten Mommens en Lavalée worden ondervraagd wat betreft "de gewelddaden door den beschuldigen Hagers gepleegd op den bevelhebber François". Zij houden zich aan "het verhaal van den aanval" en zij verwerpen de bewering "van den toevalligen val". Daarna ontspint zich een nogal tegenstrijdig getuigenverhoor omtrent gelijkaardige feiten in hoofde van andere beschuldigen. Adjunct-commissaris Malfaison kan evenwel bevestigen dat August Janssens (visser, 25 jaar) "gedurende de wanorders" thuis was gebleven.

Daarna komen de getuigen "ter ontlasting" aan de beurt.

Sophie Taelman heeft gezien dat Jaak Allaert (werkman, 28 jaar) naar het viskraam van zijn moeder stapte, met de handen in de zakken, en dus volkomen onschuldig, toen hij door de gendarmen hard werd aangepakt. Wat betreft de schoten die Dossaer zou hebben gelost, geeft zij een tegenstrijdige verklaring, waarop onderzoeksrechter De Cock door de voorzitter wordt verzocht een nauwkeurige uitleg te geven over "de ligging der plaatsen".

Vishandelaar Van Steenkiste bezorgt Karel De Wulf (stuurman, 28 jaar) een alibi: hij heeft immers met hem omstreeks 10 u. een glas bier gedronken. Werkman Van Winsberghe beweert anderzijds dat Karel Wynsberghe (visser, 32 jaar) "binst de wanorders aan het werk gebleven is op de sloep", hetgeen ook nog door een andere werkman wordt bevestigd.

Mathilde De Wulf beweert dat Jaak Coopman (stuurman, 26 jaar) omstreeks 10 u. zeker niet in de vismijn was. Maar de voorzitter doet opmerken dat beschuldigde Jaak Van de Walle (stuurman, 46 jaar) tijdens zijn verhoor door de onderzoeksrechter heeft verklaard dat hij Coopman wel degelijk in de vismijn heeft gezien. Hij laat Van de Walle als getuige naar voor komen, doch deze lijkt "min of meer onder invloed te zijn" en "hij toont zich zoo bevestigend niet meer als tijdens zijn verschijning voor den onderzoeksrechter". Dit tot ergernis van de voorzitter die hem het bevel geeft de zaal te

verlaten. Van de Walle blijkt enkele woorden Engels te kennen, want vooraleer hieraan gevolg te geven, zegt hij "All right!".

De volgende beschuldigde die wordt verhoord, is Pieter Jansoone (visser, 63 jaar). Op deze (in die tijd) vrij hoge leeftijd heeft genoemde gehavende zeebonk reeds ruim een halve eeuw vaart en visserij achter de rug, en dat is voor iedereen duidelijk merkbaar: "de verschijning van deze 63-jarigen ouderling doet een pijnlijken indruk op het publiek". Nochtans bevestigt commissaris Carette "dat dezen man slagen met eene mande heeft toegebracht aan den kapitein François". De beschuldigde protesteert en zegt "Ik ben niet bekwaam een schelvisch op te rapen, laat staan een heele mande!".

Beschuldigde Edmond Pauwels (visser, 41 jaar) bekent dat hij op 23 augustus dronken was. Bijgevolg kan hij zich niet veel meer herinneren, tenzij het feit dat hij nog maar nauwelijks aan de wal was gekomen. Hoe kon hij dan reeds dronken zijn? "Ja, Mijnheer de voorzitter, men is zoo gauw beschonken ...". Dit brengt de voorzitter op één van zijn geliefde thema's, namelijk de problematiek van het alcoholisme (wat nochtans in de zeevisserij niet echt bestond, omdat er weinig of niet werd gedronken aan boord, tenzij de "poester" 's ochtends bij de verre visserij; wel werd er behoorlijk wat gedronken telkens het schip aan de wal lag). Pauwels krijgt dan ook te horen: "Gij zijt één dier gewone dronkaards!", waarop de onnozele hals bevestigend antwoordt! Graag speelt de voorzitter hierop in: "Dat bevestigt hetgeen ik gezegd heb : dat de dronkenschap voor veel in die zaak is. Zoo gij minder geld verkwistte in drank, zoudt gij er u beter bij bevinden!", waarop Pauwels antwoordt "'t Is waar...".

Hierna volgt een heuse tirade over dit schokkend thema. "Gij overtreedt de wet. En, in geweten, bekent gij niet plichtig te zijn jegens uwe vrouw en kinderen, die gij van een groot deel uwer daguur berooft?". De verschrikte Pauwels "doet teeken van toestemming". En de voorzitter gaat door : "Het is ongelukkiglijk waar, dat een gedeelte der visschersbevolking zich te goedwillig aan den drank overlevert. Dikwijls gaan de sloepen in zee, de stuurman en de bemanning in staat van dronkenschap zijnde! Men begrijpt niet hoe zij levend in de haven wederkeeren. Het spreekwoord zegt: er is een God voor de dronkaards. Het spreekwoord zegt hier waarheid!".

Na deze bolwassing mag Pauwels afdruipen. Bij het verhoor van andere beschuldigten blijkt dat "verscheidene de hun ten laste gelegde feiten loochenen". Sommigen werden reeds eerder veroordeeld en "zijn van een oplopend karakter" en tevens "liefhebber van genever". Er is een geval bij van een veroordeling "voor aanranding der Engelschen in de Noordzee".

Een merkwaardige figuur is Prosper Pylyser (stuurman, 32 jaar). Hij is perfect tweetalig, wat totaal ongewoon is in de visserij, en hij dient de voorzitter dan ook van repliek "in het fransch en in het vlaamsch". Hij drukt zich uit met gemak en met overtuiging en "hij bepleit met krachtadigheid zelve zijne zaak". Vooreerst beschrijft hij "het tooneel dat de vuurschoten der gendarmen heeft teweeggebracht". Hij was "op den eersten rang" en zij die achter hem stonden, stootten hem en enkele anderen naar de gendarmen. Plots stond hij tegenover kapitein François die "met gevelde bajonet" de menigte poogde te trotseren. "Ik heb geroepen, niet wetende dat mijnheer de gendarm geen vlaamsch verstond: En steekt toch niet!".

Kapitein François en rijkswachter D'heedene verklaren dat zij wel Pylyser herkend hebben onder de aanvallers, maar zij kunnen niet verzekeren dat hij hen slagen heeft toegebracht. Pylyser zegt hierop met klem: "Mijnheer de rechter, wij hebben nooit het gedacht gehad, de vertegenwoordigers der wet aan te randen. Het is de schuld van Dossaer, als er buitensporigheden begaan zijn. Toen wij aan land gekomen zijn, vernamen wij dat de "Lamberthon" een zoo aanzienlijke hoeveelheid tong gelost had, welke de prijzen zou doen zinken, hetgeen zeer noodlottig was voor ons, die slechts betrekkelijk kleine hoeveelheden konden te koop stellen. Wij hebben ons naar de mijn begeven om

onze vangst te verkoopen. Daar had Dossaer een uitdagende houding te onzen opzichte. Hij antwoordde op onze klachten dat nog aanzienlijke hoeveelheden Engelsche visch zouden binnengebracht worden, wat ons alle mededinging onmogelijk zou gemaakt hebben, dat hij ons geheel en al den hals zou afsnijden. Het is alsdan dat de opgewonden menigte zich op zijne bureelen heeft geworpen”.

De voorzitter kan hem hierin voor een stuk bijtreden: “Indien Dossaer gedaan heeft wat gij hem toeschrijft, heeft hij grootelijks ongelijk gehad. Maar gij ook hebt ongelijk gehad tot onwettelijke middelen toevlucht te nemen. Oproer brengt schade en schande voort. Er zijn andere middelen om herstel van de grieven te bekomen. De wettigheid leidt er misschien traagzamer maar dan toch zekerder naar toe”. Hierin raakt de voorzitter, allicht onbewust, de kern van de zaak. Namelijk, het grote misverstand omtrent de aanslepende onvrede in de visserijsector, die van structurele, sociale en bedrijfseconomische aard was en die dus niet “met wettelijke middelen” kon opgelost worden. Maar in die tijd gold het gezegde “Ze hebben ogen maar ze zien niet ...”.

Hierna wordt het verhoor te 13 u. beëindigd. De zitting wordt 's namiddags te 15 u. voortgezet.

NAMIDDAGZITTING VAN 23 FEBRUARI 1888

Bij het hervatten van het getuigenverhoor deelt de voorzitter mede dat de beschuldigten aangaande de gebeurtenissen van 23.8.1887 mogen vertrekken. “De uitspraak van het vonnis in deze zaak, zoals ook der twee andere, zal donderdag uitgesproken worden”. Doch eerst moeten nog enkele getuigen uit die groep verhoord worden.

Karel De Wulf (stuurman, 28 jaar) heeft een kruiwagen tussen de benen van brigadier Vander Straeten geworpen. Hij ontkent dit en “stelt zich in hevige gramschap tegen den brigadier”. Blijkbaar werd er tijdens de middaguurtjes nogal wat gedronken in de Brugse kroegen, want beschuldigde Arthur Van Houcke (loods, 25 jaar) “biedt zich in staat van dronkenschap aan” en ook Frans De Craecke (visser, 27 jaar) “heeft een weinig meer gedronken dan hij noodig had”. Hierop acht de voorzitter het voor bekeken, en hij beëindigt het “onderzoek der zaak van den 23 augustus”, waarna onmiddellijk wordt overgegaan naar de tweede zaak, de gebeurtenissen van 24 augustus 1887. Het getuigenverhoor heeft uiteraard vooral betrekking op het optreden van de burgerwacht en de bloedige nasleep hiervan.

Hoofdpoliticommissaris Tilkens herinnert eraan, dat op 24 augustus 1887, te 6 u. 's morgens, “men ging overgaan tot de lossing der Engelsche vischsloop “The Violet”, omringd door de “Express” en de “République”, en dat “in overweging hetgeen den vorigen dag gebeurd was” de burgerwacht was opgeroepen, meer bepaald drie compagnies infanteristen en de artillerie-afdeling, “aan de lossingskaai gezonden om de lossing te beschermen”. Hijzelf was “aan de mijn gebleven met de andere afdeelingen der burgerwacht en der gendarmerie” omdat hij van mening was dat “daar de bijzonderste zaak zou plaats hebben indien er nieuwe wanorders uitbarstten”. Doch omstreeks 7 u. komt een agent hem waarschuwen “dat de burgerwacht de lossingskaai had laten overweldigen en dat de toestand erg werd”. Daarop begeeft hij zich ter plaatse, samen met de rijkswacht, die dadelijk overgaat tot het ontruimen van de kaai. Intussen springen een aantal vissers (een vijftigtal) aan boord van de “Express” en de “République” die de “Violet” omringen. Aan boord van de “Violet” zijn op dat moment drie of vier matrozen bezig met het opbergen van de vis in manden, om die vervolgens aan wal te brengen. De vissers die aan boord van beide schepen gesprongen waren, worden verzocht aan wal te komen. Zij antwoorden dat “zij seffens zouden gehoorzamen als men hun slechts de verzekering gaf dat de Engelsche vis niet zou verkocht worden”. Vervolgens tracht Tilkens gedurende ruim een uur de vissers ertoe te bewegen weer aan wal te komen, maar tevergeefs.

De voorzitter doet opmerken: "Het is bestatigd dat gij niet één middel van bevrediging verwaarloosd hebt vooraleer tot het uiterste over te gaan. De visschers erkennen het. Deze zijn aan land niet gekomen, zeggen zij, omdat zij meenden, eens op vasten grond zijnde, de burgerwacht hen zou overrompeld en in verzekerde bewaring genomen hebben".

Tilkens gaat verder aldus: "Intusschentijd was de bemanning der Engelsche boot in het binnenste van het schip gevlucht". Maar "versterkingen van nieuwe visschers ter hulp der eerste komende, de visschers weerspanning om de booten te verlaten, de "Violet" vlot gemaakt zijnde en reeds naar de bassin gedreven, vond ik mij verplicht in de keuze ofwel de Engelschen te laten verdrinken, ofwel de wettelijke opeischingen te doen".

En die "opeischingen" worden gedaan. Tilkens zegt aan burgerwacht-luitenant De Schepper, die de artillerie-afdeling onder zijn bevel heeft, dat zijn taak ten einde is, waarna hij achter de burgerwacht plaats neemt. De luitenant doet de wapens laden. Bij een eerste salvo wordt in de lucht geschoten. Daarop beginnen de vissers de "Vlaamse Leeuw" te zingen, en sommigen roepen "Gij durft niet schieten, lafaards!". Hierna volgt een tweede salvo, opnieuw in de lucht. Doch de vissers weten van geen wijken. En dan gebeurt het: het derde salvo is gericht, recht op de vissers die zich bevinden aan boord van de "Violet" en van de "Express". Er vallen twee doden en drie gekwetsten, die onmiddellijk aan land worden gebracht. En Tilkens voegt hieraan toe "t Is toen dat ik het leger heb laten roepen".

Advocaat Mr. De Poortere vraagt of de vissers gewapend waren. De voorzitter doet opmerken dat bij het onderzoek werd vastgesteld dat zij geen wapens hadden. De verdediging "houdt eraan dit vast te stellen onder 't oogpunt van de strengheid der beteugeling", en wenst voorts te vernemen of het al dan niet mogelijk was de burgerwacht aan boord te laten komen vooraleer de vissers hiertoe de kans kregen. De voorzitter wenst echter hierop niet in te gaan: "Bepalen wij ons tot de feiten en laten wij zekere waarderingen daar". De verdediging repliceert: "Ik betwist de wettigheid niet van hetgeen gedaan is, maar ik kan de noodzakelijkheid niet aannemen".

Luitenant De Schepper bevestigt de getuigenis van commissaris Tilkens. Zijn afdeling heeft de vissers willen teruggedrijven, doch zij kwamen vooruit "tot op 't punt der bajonet, roepende: Steekt maar!".

Hierna volgt een aantal politieagenten die de naam vermelden van de vissers die zij aan boord herkend hebben. Bij de ondervraging der beschuldigten "verwekt de verklaring van Pylyser ontroering". Hij erkent "met veel rechtzinnigheid" dat hij en zijn gezellen "de vurige begeerte hadden zich tegen de lossing van den Engelschen visch te stellen". Hij ontkent dat zij de burgerwacht hebben beledigd of beschimpt. "Als zij in de lucht schoten, hebben wij geroepen: Leve de garde civiek! En toen ze op ons schoten, heb ik geroepen: Halt! jongens, er zijn doden! Genoeg! En wij hebben de booten verlaten.". Daarop zegt de voorzitter: "Gij zoudt beter gedaan hebben er niet op te gaan!".

De ondervraging van de 28 beschuldigten in deze zaak bewijst dat de meesten zich op "de plaats der botsing" bevonden, dat zij de bedoeling hadden het lossen van de "Violet" te verhinderen, dat zij zich niet aan geweld daden hebben overgeleverd maar dat zij geweigerd hebben aan de bevelen der openbare macht te gehoorzamen, en dat verscheidene onder hen "lichtelijk" de vertegenwoordigers van de openbare macht beledigd hebben.

DE SLOTZITTING

De slotzitting die onmiddellijk hierop volgt, heeft betrekking op de derde zaak, namelijk "de feiten van oproer in de namiddag van den 24 augustus".

Na de bloedige incidenten van die voormiddag verkeerde Oostende als het ware in staat van beleg. Het leger was opgeroepen en nam de ordehandhaving op zich, samen met politie en rijkswacht (de burgerwacht was van het toneel verdwenen). De doortocht was in sommige straten verboden, evenals uiteraard iedere vorm van samenscholing.

Maar de rust keerde niet onmiddellijk terug. "Verscheidene personen trachtten het consigne te overweldigen, jowden de gendarmerie en de patrouilles uit, deden tegenstand, enz.". Uit een verslag van de Hoofdwaterschout aan de Inspecteur-generaal van het Bestuur van het Zeewezen, opgesteld in de avond van 24 augustus, blijkt dat "grâce aux mesures énergiques qui ont été prises, le calme semble se rétablir", doch in de broeierige nacht van 24 op 25 augustus zijn er wel nog enkele opstootjes geweest. Een aantal rijkswachters komen voor de rechtbank over al deze feiten getuigen, waarover weinig of geen betwisting bestaat. Er zal in deze derde zaak dan ook slechts één vrijspraak volgen.

Tijdens de pleidooien die hierop volgen, "hebben de verdedigers hun best gedaan om de zaak onder alle oogpunten uit te leggen en te verschoonen". Het gekke van de zaak is het feit dat er gepleit werd nadat alle beschuldigten terug naar huis waren gezonden. Doch dat kwam in die tijd goed uit. Omdat dit justitieel "entre-nous" tussen magistraten en advocaten volledig verliep in de edele taal van Voltaire, ... ofschoon de substituut "de afwezigheid der betichten betreurede; anders had hij hun gezegd, in hun moedertaal, dat zij ongelijk hadden tot gewelddaden over te gaan". Anderzijds heeft het Openbaar Ministerie een rekwisitoor uitgesproken "dat door zijne gematigdheid veel indruk heeft gemaakt", althans volgens de verslaggever van "Burgerwelzijn".

HET VONNIS OP 24 FEBRUARI 1888

Die "gematigdheid" van het openbaar ministerie maakt blijkbaar weinig indruk op de rechters. In hun uitspraak in deze drie zaken zijn de straffen hard en onvoorwaardelijk. Er zijn weinig vrijspraken, en dan enkel in die gevallen waar de onschuld van de betichte al te duidelijk is. De gevangenisstraffen variëren van 4 maanden tot 8 dagen in de eerste zaak, van 15 tot 8 dagen in de tweede zaak, en van 1 maand tot 8 dagen in de derde zaak. Ook de geldboeten zijn niet van de poes (rekening houdend met de benarde financiële toestand van de meeste veroordeelden): van 100 F tot 10 F in de eerste zaak (met een aparte "uitschieter" van 200 F in het geval Dossaer), van 30 F tot 26 F in de tweede zaak, en van 50 F tot 26 F in de derde zaak, dit alles plus de gerechtskosten en het honorarium van de advocaat!

Zoals reeds aangestipt in de inleiding, moet heel deze rechtszaak (en dus ook het vonnis) gezien worden in het licht (?) van de tijdsgeest van het tijdperk waarin de gebeurtenissen hebben plaats gevonden. Doch in ieder geval, achteraf beschouwd (maar eigenlijk had men dat reeds destijds kunnen inzien) waren het niet die arme vissers die al deze heibel hebben veroorzaakt, maar zij waren wel het zwarte schaap en het kind van de rekening. Aldus heeft deze rechtszaak niets opgelost, maar de toestand enkel nog verslechterd, door zout op en in de diepe wonde te strooien die de Oostendse visserijgemeenschap het jaar voordien was toegebracht. Het cumulatief effect van doden, gewonden en gerechtelijke repressie heeft nog vele decennia nagewerkt en het is in Oostende de verhouding tussen overheid en bevolking zeker niet ten goede gekomen.

Van politieke zijde is men dat al vrij vlug beginnen beseffen. Een eerste stap in de goede richting was het openen van steunlijsten voor de slachtoffers en/of hun nabestaanden. Anderzijds is het ook zo, dat de toen nog zeer jonge socialistische partij in zekere zin gepoogd heeft om in dit troebel

water te gaan vissen: via een "strooibrief" (opgenomen in het gerechtelijk dossier) werd gewezen op de misbruiken van de reders tegenover de vissers. Het was duidelijk de bedoeling te Oostende een socialistische kern op te richten, en vervolgens een partij-afdeling. Doch de tijd was hiervoor nog niet rijp, en de "vissersopstand" was trouwens geen conflict tussen werkgevers en werknemers (onder de veroordeelden kwamen personen voor uit diverse rangen, standen en geledingen). De "sensibilisering" rond een en ander werd toen vooral in de hand gewerkt en gaande gehouden door het traditioneel "wapen" dat het volk toen hanteerde tegenover de gevestigde machten: het volkslied (vooral het straat- en marktlied) en de volksprenten, overigens volkomen voor de hand liggend in een tijd van "ongetletterden". Alzo hoort deze episode niet alleen thuis in de lokale geschiedschrijving maar in niet geringe mate ook in het domein van de maritieme volkskunde.

NABESCHOUWINGEN

Intussen hebben zowel ordehandhaving als justitie in ons land een hele evolutie ondergaan, zij het dan nogal langzaam. Het laatste moordend salvo op betogers (Zwartberg) dateert immers van 1966, en de eerste cursussen en training in conflictbeheersing zijn opgedoken in de jaren 1980. En indien er nu nog geschoten wordt in de haven van Oostende, dan gebeurt dit enkel tijdens "Oostende voor Anker" ... en de ironie van het lot wil dat deze schietpartij wordt georganiseerd (allicht onbewust) op nagenoeg dezelfde locatie waar in 1887 de fatale schoten gevallen zijn. In ieder geval is er nu een zeer degelijke politieopleiding, en dit (na de zaak Dutroux) binnen een eenheidsstructuur. De versnippering qua korpsen, instanties, aanpak, bevoegdheden, gezagsstructuur en opleiding lag trouwens mede aan de basis van het drama van 1887, ... zoals - meer dan een eeuw later - ook in de zaak Dutroux (1996). En wat betreft de magistratuur en de advocatuur gelden niet langer de karikaturen van Honoré Daumier (1808-1879). In dat verband kan misschien verwezen worden naar de afscheidshomilie bij het dramatisch overlijden (op 19 mei 2005) van de zeer bekende advocaat Hein Diependaele: "Hein werd gedood terwijl hij droomde van een idyllische wereld waarin rechtbanken een ding uit het verleden waren. Liever herdenken wij zijn enorme inzet voor de kleinsten en de zwaksten van de maatschappij, de mensen zonder stem en zonder rechten". Die "mensen zonder stem en zonder rechten" dat waren in de 19^e eeuw o.a. onze vissers, en de verdedigers die toen voor hen opkwamen, waren liedjeszangers, kunstenaars, aalmoezeniers, e.d. Kortom: sociaal bewogen mensen die oog hadden voor de noden van hun medemens.

En wat gebeurde er op politiek en structureel vlak? Bij koninklijk besluit van 17 januari 1888 (dus reeds vrij kort na de feiten) werd een officiële onderzoekscommissie opgericht. De Minister van Buitenlandse Zaken de Chimay rechtvaardigde dit in de Kamer als volgt: "Cette commission pouvant recueillir tous les renseignements de nature à nous éclairer, nous donnera une base certaine pour entamer, si cela est nécessaire, de nouvelles négociations et nous guidera en tous cas dans les résolutions que nous aurons à prendre en faveur de la pêche et des pêcheurs d'Ostende ». Deze Commissie vergaderde zesmaal in openbare zitting (driemaal in Oostende en éénmaal in Blankenberge, Heist en De Panne) en tijdens deze vergaderingen werden op grond van een vragenlijst de klachten van vissers en reders aanhoord en werd de gegrondheid ervan besproken. Als gevolg hiervan werden zowel wijzigingen aan de Conventie van Den Haag als beschikkingen op nationaal vlak vooropgesteld. Doch het visserijbeheer als dusdanig kwam in het onderzoek niet uitdrukkelijk ter sprake, tenzij wat betreft de visserij in de Belgische territoriale wateren (analoog met de reeds bestaande Franse reglementering terzake). Een belangrijke (eerste) stap inzake visserijbeheer was in elk geval het uitvaardigen van de wet van 19 augustus 1891 betreffende de zeevisserij in de territoriale wateren.. Alzo was het offer van de vissers in 1887 blijkbaar toch niet te vergeefs geweest. Jammer genoeg moest dit op die manier van de grond komen ...

De bestudering van de geschiedenis kan men zien als een spiegel voor het heden. Daarom moet men de geschiedenis toegankelijk maken met het oog op het beantwoorden van de vragen van onze eigen tijd. Wellicht is deze studie hiertoe een bijdrage ...

BIBLIOGRAFIE

Archief Rechtbank van eerste aanleg te Brugge, in: Rijksarchief Brugge, bundel 1888/2409 "Burgerwelzijn", editie zaterdag 25 februari 1888 - Archief Stadsbibliotheek Brugge.

Archief van het Bestuur van het Zeewezen, in: Algemeen Rijksarchief, Brussel.

DEZUTTERE, Ch. – Enquête sur la pêche maritime en Belgique – Office de Publicité, Brussel, 1909.

HOVART, P. – 150 jaar zeevisserijbeheer 1830-1980 - C.L.O., Gent, 1993.

JANSOONE, R. – Sociological research in fishing communities - ABOS-syllabus, Oostende/Brussel, 1985.

JANSOONE, R. – Het laatste bolwerk van de jager. Beknopte geschiedenis van de Vlaamse zeevisserij - Ministerie van Landbouw, Brussel, 1994.

Kamer van Volksvertegenwoordigers – Procès-verbaux des séances publiques et Rapport de la commission d'enquête sur la situation de la pêche nationale dans la Mer du Nord, Brussel, 1888.

KLAUSING, J. - De bloedige vissersopstand te Oostende, 100 jaar geleden, in weekblad De Zeewacht, 21.8.1987, 28.8.1987, 4.9.1987, 11.9.1987.

KLAUSING, J. – Ach, gij rijke lieden met al uw geld! – Vlaamse vissersliederen met sociale inslag (1830-1930) – Gemeentebestuur Koksijde, 2002.

KLAUSING, J. & JANSOONE, R. – Op de vismarkt ben ik geboren! – Zeevisserij en maritieme volkskunde - Jaarboek B.W.V., Brugge, 2004.

LECOINTE, A. – La pêche à la vapeur en Angleterre et la pêche à Ostende – Editions Daveluy, Oostende, 1884.

MAERVOET, W. – De politieke evolutie in het arrondissement Oostende 1830-1914: Licentiaatsverhandeling R.U.G., Gent, 1965.

MEEUS, S. – 1885-1918: Het socialisme zet voet aan wal in: Recht door Zee, SP-federatie Oostende-Veurne-Diksmuide, 1990.

POPPE, M. – Van mannen en de zee, een eeuw Vlaamse zeevisserij 1875-1975, Het Visserijblad, Oostende, 1977.

SCHOLL, S. - De geschiedenis van de arbeidersbeweging in West-Vlaanderen -s.v. Arbeiderspers, Brussel, 1953.

VILAIN, O. – Vissersopstand van 1887 doet denken aan huidige pesterijen, in: De Zeewacht, Oostende, 21.11.1997

VROOME, E. – De evolutie van de Oostendse vissershaven, een duizendjarige reuzenstrijd, in: weekblad Nieuwsblad van de Kust, Oostende, 1957.

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2006

- Elke zaterdag
- Van 24 december 2005 t/m 08 januari 2006 (gesloten 25 en 27 december, 01 en 03 januari 2006).
- Van 25 februari t/m 05 maart (gesloten 28 februari).
- Van 01 april t/m 17 april (gesloten 04 en 11 april).
- Van 25 mei t/m 28 mei.
- Van 15 juni t/m 17 september (gesloten elke dinsdag).
- Van 28 oktober t/m 05 november (gesloten 31 oktober).
- Van 23 December t/m 07 januari 2007 (gesloten 25 en 26 december 2006, 01 en 02 januari 2007).

Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

*Onze prijs = uw profijt
Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
modernste technologie
met multi-scanner*

**COCK
CAMERA
SERVICE**

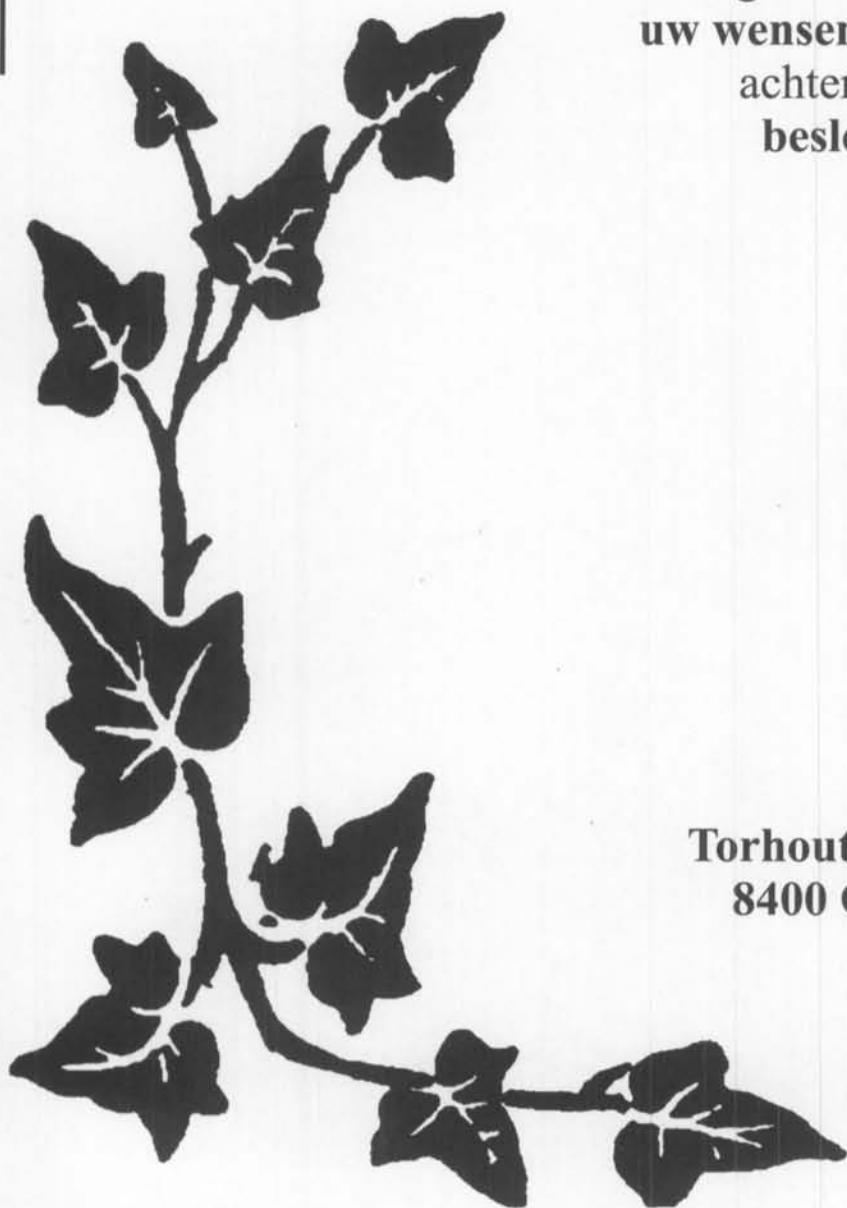
Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

Waar kwaliteit nog
vakmanschap is

Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

Het **uitvaartkontra**kt
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53